

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

САЛАЛЫҚ КОНЪЮНКТУРАЛЫҚ ШОЛУ

Кәсіпорындар пікіртерімінің нәтижелері
(салалар: тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі, құрылыс,
сауда, көлік және қойма)

2018 жылғы IV тоқсан

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің
Зерттеулер және статистика департаменті

Жалпы ақпарат

I. Экономикалық жағдайларды бағалау:

- саладағы бәсекелестік (4-бет)
- инвестициялық белсенділік жағдайлары (5-бет)
- валюта бағамының әсері (6-бет)
- кредиттеу талаптары (7-бет)

II. Кәсіпорындар қызметінің нақты көрсеткіштерін бағалау

- өнімге сұраныс, оның бағасы, көлемі (8-бет)
- өндірістік қуаттың жүктеме деңгейі (9-бет)
- кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері (10-11-бет)
- саладағы борыштық ауыртпалық (12-бет)
- еңбекақы мен жұмыспен қамту (13-бет)

Қорытынды

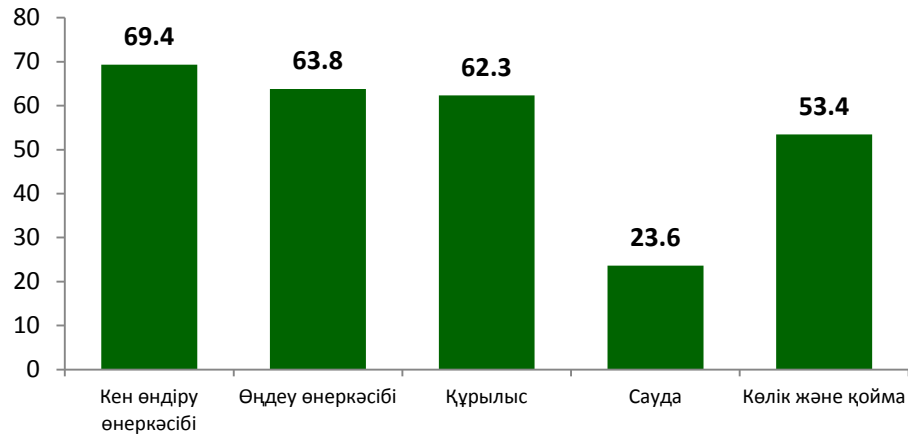
Пікіртерім жөніндегі мәліметтер

Пікіртерім мақсаты	➤ Салалардағы бизнестің конъюнктурасындағы негізгі үрдістерді анықтау
Респонденттер	➤ Кәсіпорындардың басшылары, қаржы бөлімдерінің қызметкерлері
Пікіртерім әдісі	➤ Сауалнама жүргізу
Пікіртерім жүргізу кезеңі	➤ 2018 жылғы 4 тоқсан

Іріктеу туралы мәліметтер

Тау-кен өндіру өнеркәсібінің кәсіпорындары	➤ 186
Өңдеу өнеркәсібінің кәсіпорындары	➤ 699
Құрылыс кәсіпорындары	➤ 337
Сауда саласының кәсіпорындары	➤ 873
Көлік және қоймаға жинау кәсіпорындары	➤ 247
Іріктеу бойынша кәсіпорындардың барлығы	➤ 2 342
Мониторингке қатысушылардың барлығы	➤ 3 150

1-график. Ірі және орта кәсіпорындардың үлесі, %

Қарастырылып отырған салалардың кәсіпорындарына қарағанда **сауда** және өңдеу өнеркәсібі саласының кәсіпорындары үшін басқа кәсіпорындар тарапынан нарықтық бәсекелестік бизнес жүргізуге негізгі кедергі (айналым және негізгі қаражатты қаржыландыруды шектейтін фактор) болып табылады. Егер саудада аталған кәсіпорындардың үлесі 34,5% құраса, онда тау-кен өндіру өнеркәсібінде аталған көрсеткіш 10,8%-ды құрайды. 2018 жылдың 4-тоқсанында бұл фактордың маңызы қарастырылып отырған басқа салалар үшін де артты.

Тау-кен өнеркәсібі бойынша іріктеу негізінен ірі және орта кәсіпорындар арқылы көрсетіліп отыр (69,4%). Оның басым бөлігін мұнай және табиғи газ өндіру, металл кендері, сондай-ақ тау-кен өнеркәсібінде техникалық қызмет көрсететін кәсіпорындар құрайды.

Өңдеу өнеркәсібінде ірі және орта кәсіпорындар сала кәсіпорындарының жалпы санының 63,8%-ын құрайды. Сала бойынша өндіріс көлемінің басым бөлігін металлургиялық өнеркәсіп кәсіпорындары өндіреді.

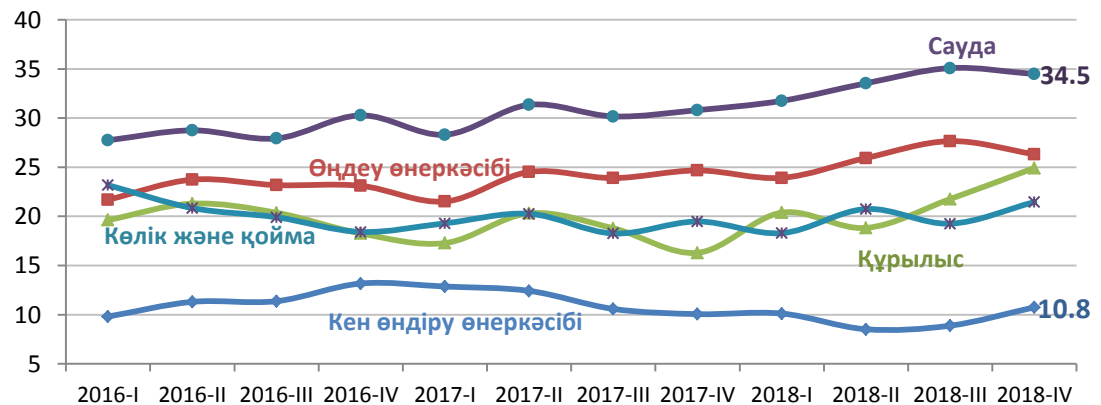
Құрылыс саласында да ірі және орта кәсіпорындар іріктеменің басым бөлігін құрайды (62,3%).

Көлік және қойма саласы бойынша іріктеменің жартысынан астамы ірі және орта кәсіпорындар, олардың көбі мұнай және мұнай өнімдерін құбыржол арқылы тасымалдау қызметтерін көрсетеді. Олардың ішінде табиғи монополия субъектілеріне жататын кәсіпорындар аз емес.

Сауда саласы бойынша іріктеуде де басты іріктеудегідей ірі және орта кәсіпорындардың үлесі жоғары емес (23,6%).

Аталған салалар бойынша іріктеме репрезентативтілігі* 54,9% құрайды.

2-график. Нарықтық бәсекелестік кәсіпорынның даму мүмкіндігін шектеуші фактор болып табылатын кәсіпорындардың үлесі, %

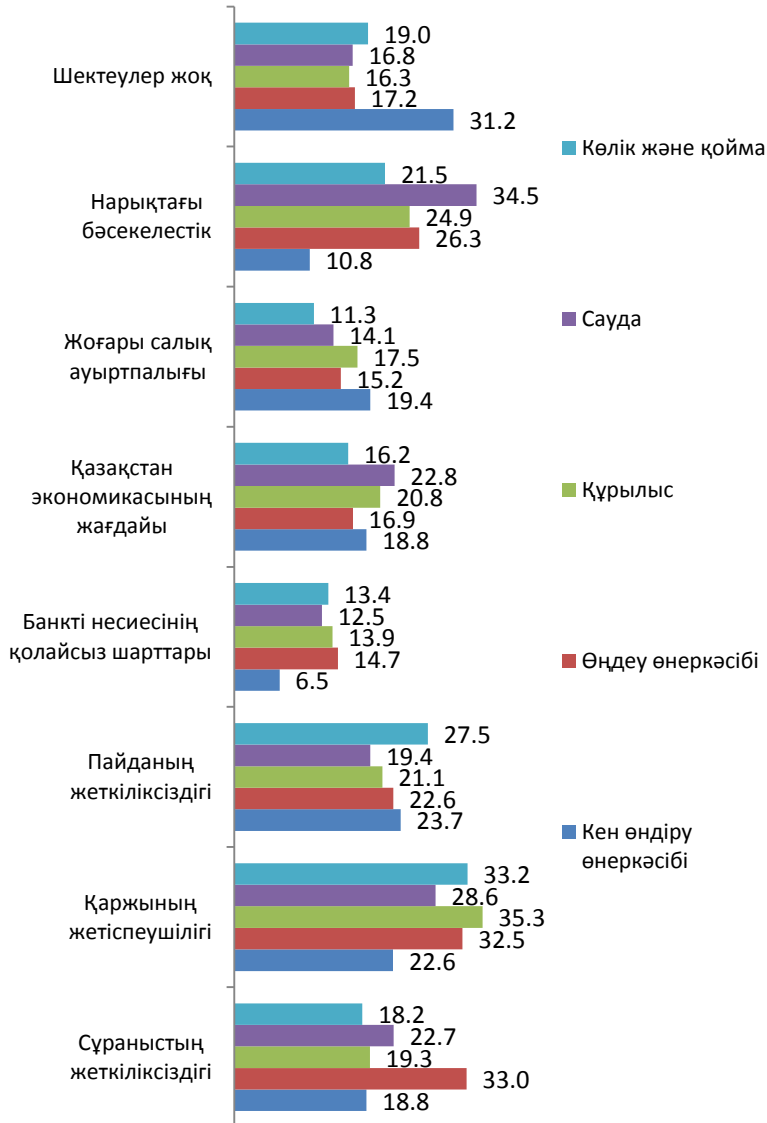
* ҚРҰБ кәсіпорындары мониторингіндегі репрезентативтілігі мына формула бойынша бағаланады:

$$\frac{\text{ШК } \Theta\text{СТ} / \text{БЖ } \Theta\text{СТ}}{\text{БЖ } \Theta\text{СТ}} * 100$$

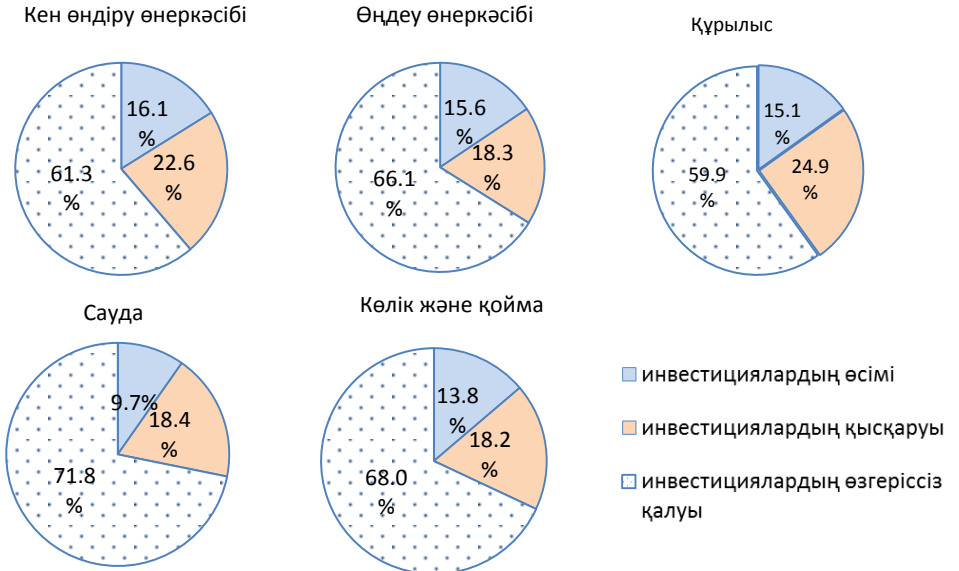
мұндағы, МҚК $\Theta\text{СТ}$ – ҚРҰБ мониторингіне қатысушы кәсіпорындардың өнімдерін сатудан түскен кіріс ($\Theta\text{СТ}$); БЖ $\Theta\text{СТ}$ – ҰЭМ СК деректері бойынша $\Theta\text{СТ}$

Экономикалық жағдайларды бағалау: Инвестициялық белсенділік жағдайлары

3-график. Кәсіпорындардың инвестициялық белсенділіктерін шектеу, %

4-график. Шығару өскен кезде кәсіпорындардың инвестициялардың өзгерісі бойынша күтулері, %

Кәсіпорындардың көпшілігі үшін инвестициялық белсенділікті шектейтін басты себептердің бірі **қаржы ресурстарының жетіспеушілігі** болып табылады.

Сауда кәсіпорындары үшін ең маңызды шектеуші фактор басқа кәсіпорындар тарапынан нарықтық бәсекелестік болып табылады, ал өңдеуші өнеркәсіп кәсіпорындары үшін - олардың өнімдеріне деген сұраныстың жеткіліксіздігі. Кен өндіру өнеркәсібінің кәсіпорындарының көпшілігі үшін ешқандай шектеулер жоқ.

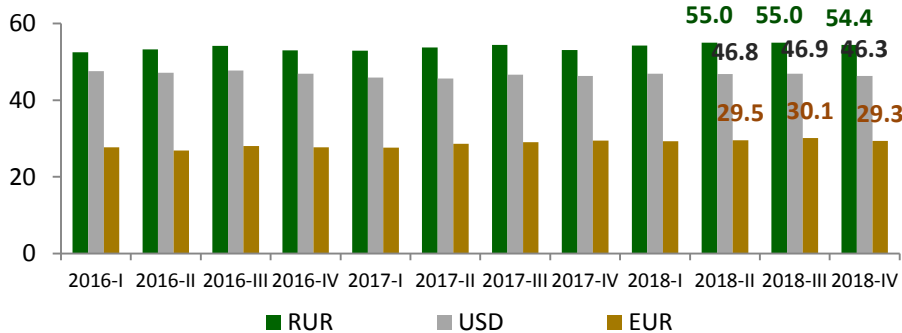
Алдағы 12 айда барлық секторлар бойынша қаржыландыру өзгеріссіз қалады, сонымен бірге кен өндіру саласында қаржыландырудың ең үлкен өсімі, ал саудада ең төмен өсімі күтілуде. Негізгі капиталға жіберілетін инвестициялардың көлемінің ең көп төмендеуді құрылыс саласында күтілуде. Қарастырылып отырған салалардың бәрінде инвестиция көлемін төмендетуді жоспарлап отырған кәсіпорындар үлесі оларды арттыруды жоспарлап отырған кәсіпорындардан үлесінен көп.

Қаржыландырудың негізгі көздері бұрынғысынша кәсіпорындардың **меншікті қаражаты** болып табылады

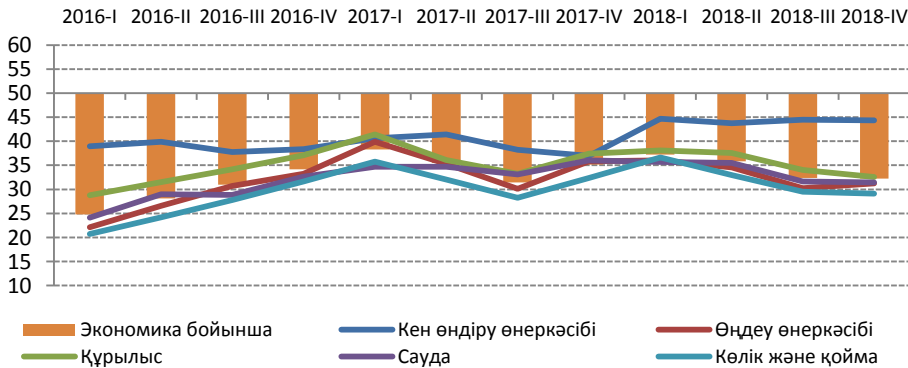
Экономикалық жағдайларды бағалау:

Валюта бағамының әсері

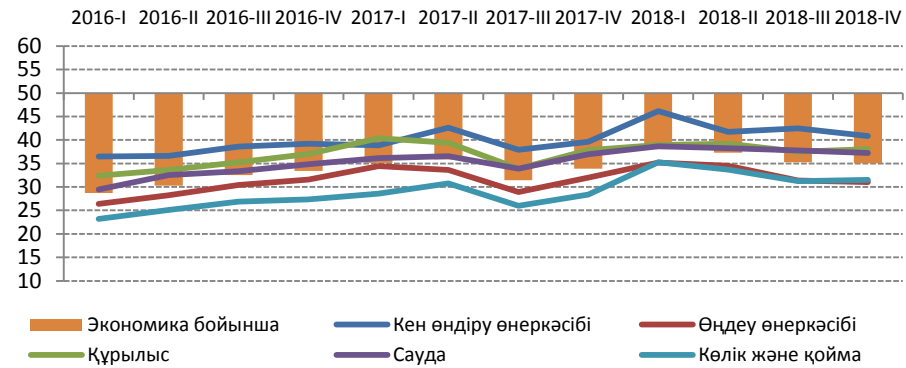
5-график. Есептеуде шетел валютасын қолдану (кәсіпорындардың үлесі, %)

6-график. Теңгенің АҚШ долларына бағамының өзгеруінің кәсіпорындардың қызметіне ықпалы (тоқсан ішінде салалар бойынша ДИ*)

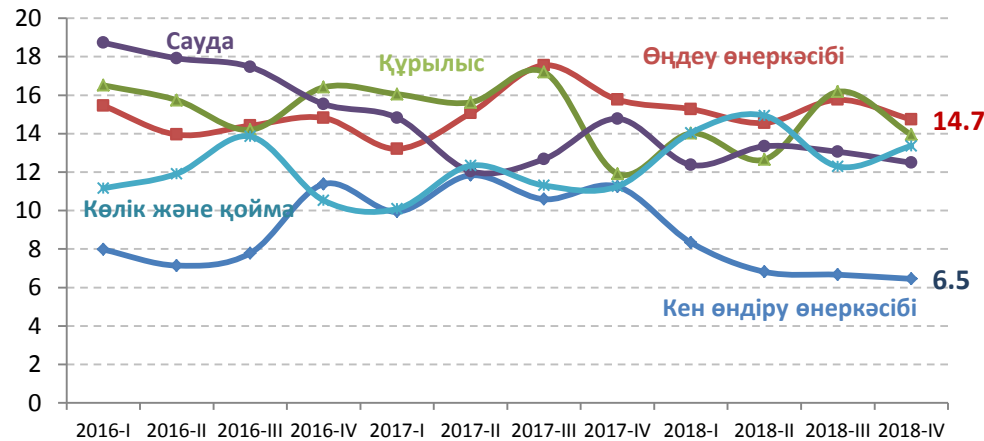
7-график. Теңгенің Ресей рубліне бағамының өзгеруінің кәсіпорының қызметіне ықпалы (тоқсан ішінде салалар бойынша ДИ*)

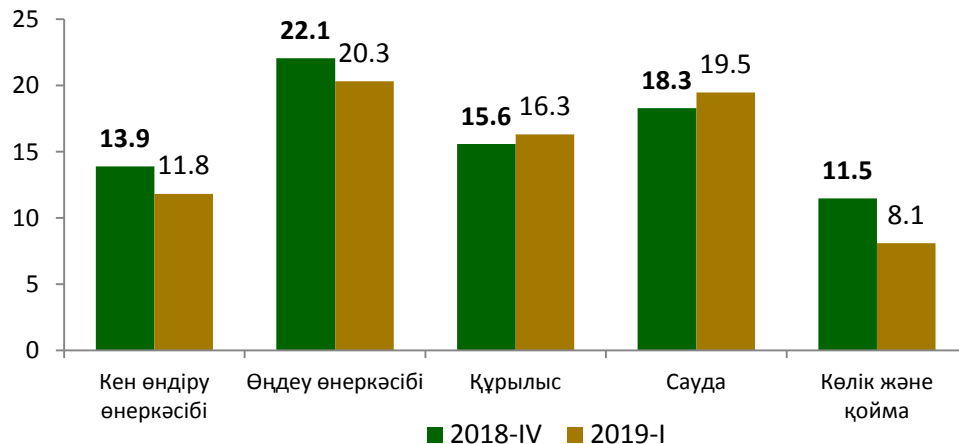
2018 жылдың 4-тоқсанында теңгенің АҚШ долларына және ресей рубліне қатысты бағамының өзгерісінің нақты сектордағы кәсіпорындарының қызметіне әсері өткен тоқсандағы қалыпта қалды. Тек тау-кен кәсіпорындарының бағалауы бойынша теңге бағамының Ресей рубліне қатысты өзгерісі олардың қызметіне кері әсер етті. Дегенмен, валюта бағамының өзгерісінің кері әсері ең аз кен өндіру өнеркәсібі саласының кәсіпорындарына, ең көп көлік және қоймалау саласының және өңдеу өнеркәсібінің кәсіпорындарына тиді.

* – ДИ, диффузиялық индекс 50 деңгейінен неғұрлым жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің ықпалы соғұрлым оң (теріс), 50 деңгейі ықпалдың болмауын білдіреді

8-график. Банктік кредиттеудің шарттары тиімсіз кәсіпорындардың үлесі, %

9-график. 2018ж. 3-тоқсанда және 2018ж. 4-тоқсанда кредит алуға ниеті бар кәсіпорындар, %

1-кесте. Кредиттеудің орташа мөлшерлемесі, %

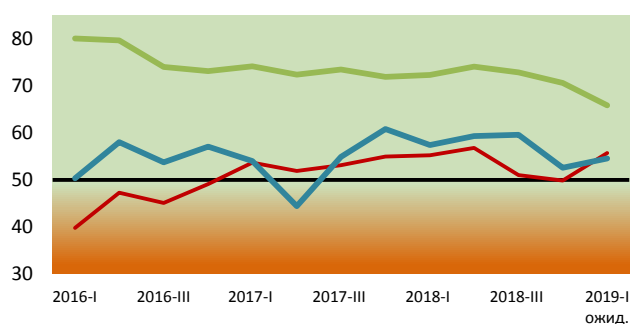
	Теңгемен		Шетел валютасымен	
	нақты	Қол жетімді	нақты	Қол жетімді
Тау-кен өндіру өнеркәсібі	12.9	5.6	4.6	2.6
Өңдеуші өнеркәсіп	11.5	7.1	6.4	3.5
Құрылыс	14.0	7.5	7.0	2.9
Сауда	13.7	8.6	7.5	3.7
Көлік және қойма	12.3	5.7	8.6	1.8

2018 жылдың 4тоқсанында кәсіпорындарды кредиттеудің шарттарын теріс бағалаған респонденттер саны оң бағалағандарға қарағанда басымырақ болды. Теңгемен алынған кредиттер бойынша ең төменгі орташа пайыздық мөлшерлемелер (11,5%) өңдеу өнеркәсібінде орын алғанына қарамастан, өңдеу өнеркәсібінде несиелендіру шарттарын тиімсіз деп бағаланып отырған кәсіпорындардың үлесі басқа салаларға қарағанда жоғарырақ (14,7%). Ондай кәсіпорындардың үлесі тау кен өндіру өнеркәсібінде ең төмен болып табылады (6,5%), сонымен қатар салада бұл көрсеткіштің төмендеу тенденциясы байқалады.

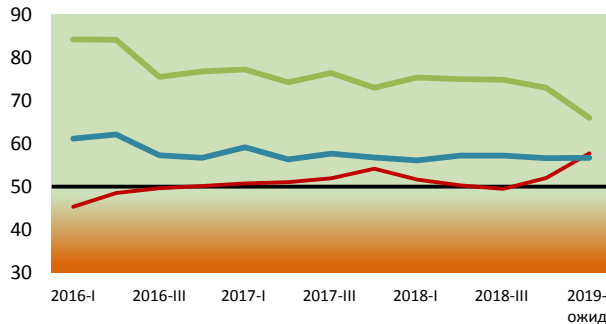
2019 жылдың 1-тоқсанында кредит алуға ниетті кәсіпорындардың үлесі ең көп өңдеу өнеркәсібінде және сауда саласында (20,3% және 19,5%, сәйкесінше), үлесі ең төмен көлік және қойма саласында (8,1%).

Кәсіпорындар қызметінің нақты көрсеткіштерін бағалау: Өнімге сұраныс, оның бағасы, көлемі

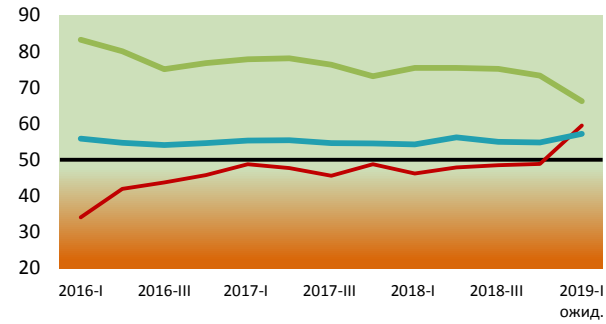
10-график. Тау-кен өндіру өнеркәсібі, ДИ*

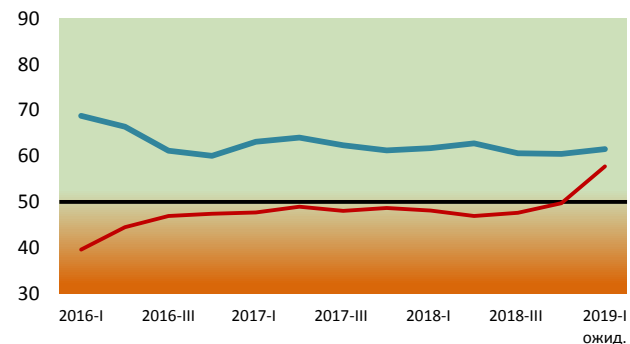
11-график. Өңдеуші өнеркәсіп, ДИ

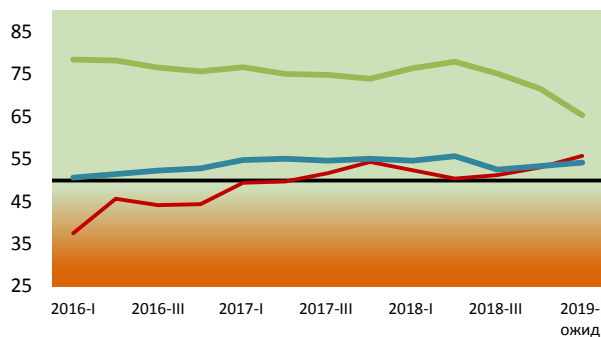
12-график. Құрылыс, ДИ

13-график. Сауда, ДИ

14-график. Көлік және қойма, ДИ

— Сұраныс — Дайын өнім бағасы — Шикізаттар бағасы

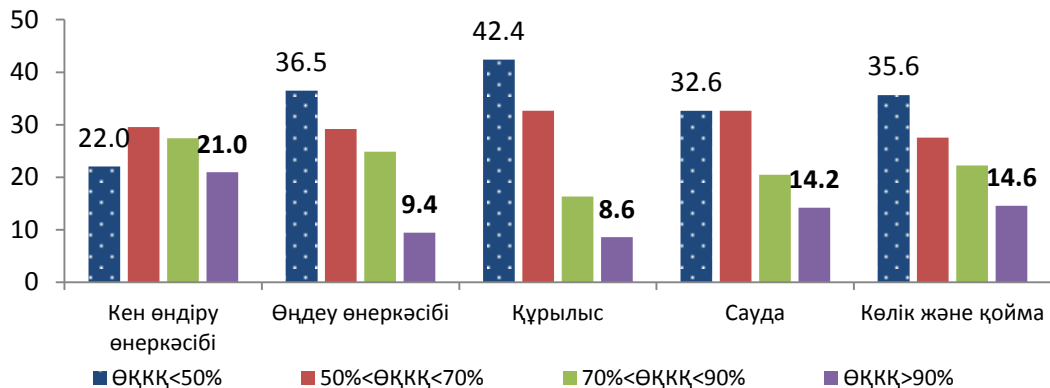
2018 жылдың 4-тоқсанында **дайын өнімге деген** сұраныстың өсуі өңдеу өнеркәсібінде және көлік және қоймалау саласында орын алды (ДИ сәйкесінше 52,0 және 53,1). Құрылыс саласында ДИ әлі төмендеу аясында, алайда оның аздап қалпына келу тенденциясы байқалады (ДИ = 48,8). Қалған қарастырылып отырған салаларда сұраныс өзгерген жоқ (ДИ шамамен 50).

2018 жылдың 4-тоқсанында **шикізат пен материалдардың** бағасының өсу қарқынының азын-аулақ төмендегеніне қарамастан, **дайын өнімге деген бағаның** өсу қарқыны кен өндіру өнеркәсібінен басқа қарастырылып отырған салалардың бәрінде өзгеріссіз қалды. Кен өндіру өнеркәсібінде жіберілетін өнімнің бағасының өсу қарқынының айтарлықтай бәсеңдеуі байқалды (ДИ 3-тоқсандағы 59,6-дан 4-тоқсанда 52,6-ға дейін төмендеді), бұл өзгеріс мұнайдың әлемдік бағасының төмендеуімен байланысты.

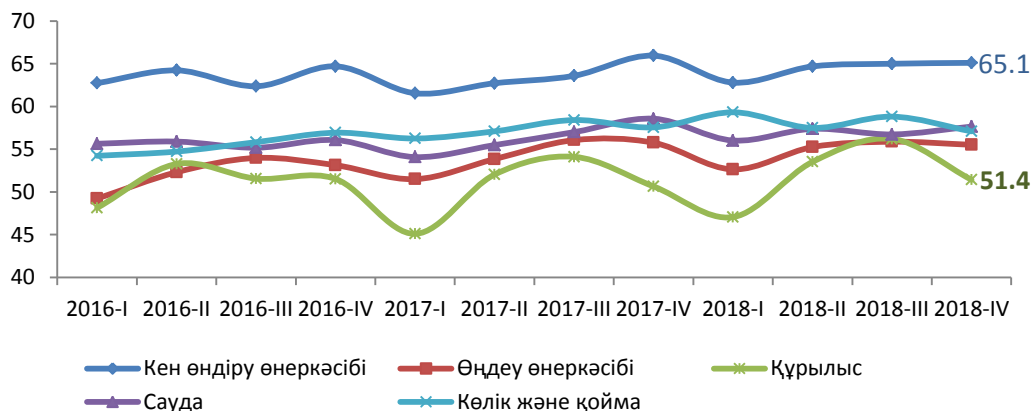
2019 жылдың 1-тоқсанында кәсіпорындардың күтімі оптимисті. Талдау жасалып отырған кәсіпорындардың бәрі өздерінің өніміне сұраныстың жоғарылауын және шикізат пен материалдар бағасының өсу қарқынының бәсеңдеуін күтуде.

*— ДИ, диффузиялық индекс 50 деңгейінен неғұрлым жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің ықпалы соғұрлым оң (теріс), 50 деңгейі ықпалдың болмауын білдіреді

15-график. Өндірістік қуат көздерін қолданудың 2018 жылғы 4-тоқсандағы деңгейі, кәсіпорындардың үлесі %-бен

16-график. Салалар бойынша өндірістік қуаттардың орташа алынған жүктемесі, %

Өткен тоқсанда өндірістік қуат көздерін барынша қолданған (ӨҚКҚ ≥ 90%) кәсіпорындар **тау-кен өнеркәсібінде** басым болды (21%). Бұндай кәсіпорындардың үлесі өңдеу өнеркәсібі мен құрылыс саласында әлдеқайда төмен (сәйкесінше 8,6% және 9,4%).

Құрылыс саласы кәсіпорындарының көпшілігінің (42,4%), сондай-ақ, өңдеу өнеркәсібі (36,5%) және сауда саласы (35,6%) кәсіпорындарының көпшілігінің өндірістік қуатты жүктеу деңгейі 50%-дан төмен.

Нәтижесінде орташа өндірістік қуаттарды пайдаланудың ең жоғары деңгейі (ӨҚКҚ) **тау-кен өнеркәсібінде** сақталып отыр (65,1%). Өндірістік потенциалын ең аз қолданатын құрылыс саласы болып отыр (51,4%). Бұл ретте, ӨҚКҚ динамикасының құбылмалылығы құрылыс саласындағы ӨҚКҚ көрсеткішінің төмендеуі саланың маусымдық факторларға тәуелділігімен байланысты болғанымен түсіндіріледі.

Қалған салаларда орташа қуатты пайдалану деңгейі 55% - 58% аралығында.

2018 жылдың 4-тоқсанында өндірістік қуат жүктемесінің жоғарылауы тек қана сауда саласында орын алды.

Кәсіпорындар қызметінің нақты көрсеткіштерін бағалау: Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

2-кесте. Негізгі көрсеткіштердің медианалақ мәні*

	АӨК	ЖТҚК	ААК	СР**	ӨҚК	ААҚҰ, %
Тау-кен өнеркәсібі	1.20	1.08	0.17	44.2	0.35	41.6
Өңдеуші өнеркәсіп	1.15	1.21	0.23	19.2	0.34	69.3
Құрылыс	1.00	1.06	0.17	16.2	0.17	82.7
Сауда	1.16	1.16	0.36	17.3	0.14	99.3
Көлік және қойма	1.00	1.18	0.13	23.5	0.39	30.0

Кәсіпорындардың қаржы-шаруашылық қызметінің негізгі көрсеткіштері 2018 жылғы 4-тоқсанда былайша қалыптасты:

- кен өндіру, өңдеуші өнеркәсіп және сауда кәсіпорындарының өтімділігі ең жоғары болып табылады (АӨК сәйкесінше, 1,20, 1,15 және 1,16);
- төлем қабілеттілігі ең жоғары болып өңдеуші өнеркәсіп және көлік және қойма саласының кәсіпорындары табылады (ЖТҚК = 1,21 және 1,18);
- іскерлік белсенділік сауда саласында басқаларына қарағанда айтарлықтай жоғары (ААК = 0,36);
- тау-кен өндіру өнеркәсібі саласының кәсіпорындарының рентабельділігі ең жоғары (СР=44,2%), ең төмен көрсеткіш – құрылыс саласында (СР=16,2%);
- инвестициялауды меншікті қаражаттың есебінен қаржыландыру мүмкіндігі «Көлік және қоймаға сақтау» саласының, тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібінің кәсіпорындарында жоғарырақ (ӨҚК сәйкесінше, 0,39, 0,35 және 0,34);
- сауда және құрылыс саласы кәсіпорындарының активтерінің басым бөлігі айналым қаражаты болып табылады (ААҚҰ = 96,3% және 82,7%, сәйкесінше).

3-кесте. Қаржылық көрсеткіштердің сипаттамалары

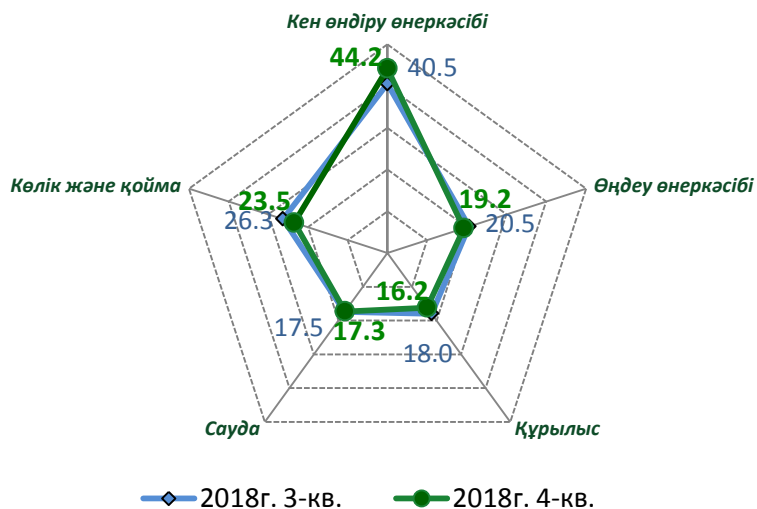
	Есептеу формуласы	Қысқаша сипаттама
АӨК (ағымдағы өтімділік коэффициенті)	Ағымдағы активтер/Қысқа мерзімді міндеттемелер	Компанияның ағымдағы міндеттемелерді (қысқа мерзімді) айналым активтері есебінен ғана өтеу қабілеттілігін сипаттайды. Көрсеткіш неғұрлым жоғары болса, кәсіпорынның төлем жасауға қабілеттілігі солғұрлым жақсы болады.
КОП (жалпы төлем жасау қабілеттілік коэффициенті)	Активтер/Міндеттемелер	Кәсіпорынның барлық міндеттемесін (қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді) оның барлық активімен өтеу қабілеттілігін көрсетеді.
ААК (активтердің айналымдылық коэфф-і)	ӨСТ/Активтер <i>ӨСТ – өнімді сатудан түскен түсім</i>	Активтерді пайдалану қарқындылығын (айналым жылдамдығын) көрсетеді. Кәсіпорынның іскерлік белсенділігінің көрсеткіштері ретінде пайдаланылады.
СР (сату рентабельділігі)	(ӨСТ-ӨӨҚ)/ӨСТ <i>ӨӨҚ – өнімнің өзіндік құны</i>	Ұйым түсімінің қандай бөлігі пайданы (салық салынғанға дейінгі) құрайтынын көрсететін ұйым қызметінің қаржылық нәтижелілігінің көрсеткіші
ӨҚК (өзін-өзі қаржыландыру деңгейі)	МК/(МК+Міндеттемелер) <i>МК – меншікті капитал</i>	Меншікті инвестициялық қаражаттың инвестициялауға қажетті жалпы қаражатқа қатынасы
ААҚҰ (активтегі айналым қаражатының үлесі)	Қысқа мерзімді активтер/Активтер*100	Баланстың жалпы өтімділігін бағалауға мүмкіндік береді

*Орташа деңгейдің экстремалдық мәндердің әсеріне байланысты болуына қатысты медианалық мәндер келтірілген

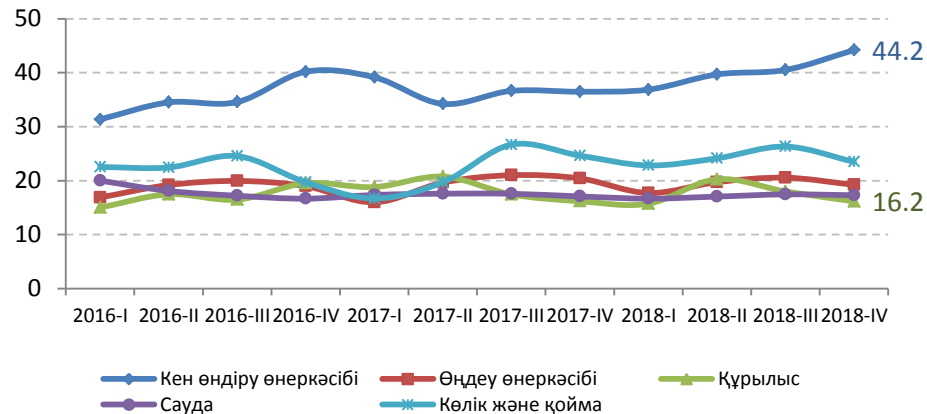
** Пайыздар, салықтар және амортизация төлемдері бойынша шығыстар шегерілгенге дейінгі сату рентабельділігі

Кәсіпорындар қызметінің нақты көрсеткіштерін бағалау: Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

17-график. Сатудың орташа рентабельділігі *,%

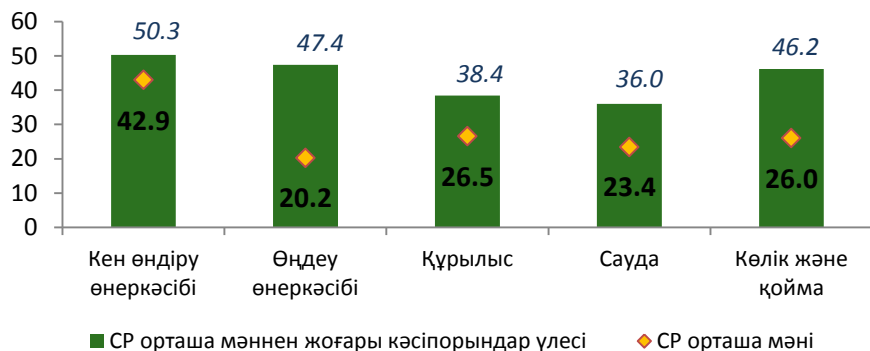

18-график. Сату рентабельділігінің* динамикасы,%

2018 жылдың 4-тоқсанында орташа медианалық сату рентабельділігі (пайыздар, салықтар және амортизация төлемдері бойынша шығыстар шегерілгенге дейінгі) тау-кен өндіру өнеркәсібінен басқа салалардың бәрінде төмендеді. Көрсеткіштің ең көп төмендеуі «көлік және қоймалау» саласында орын алды (2018-жылдың 3-тоқсанындағы 26,3%-дан 2018-жылдың 4-тоқсанында 23,5%-ға дейін).

19-график. Сала сату рентабельділігі орташа мәннен** жоғары пайда кәсіпорындардың үлесі, %

Кәсіпорындардың деректері бойынша ең жоғары рентабельділік тау-кен өндіру өнеркәсібінде: орташа медианалық рентабельділік бұл салада 2018 жылғы 4-тоқсанда 44,2%-ды құрады, ал құрылыс саласында көрсеткіш айтарлықтай төмен болды (16,2%). Сауда және өңдеу өнеркәсібінде орташа аздап жоғары (сәйкесінше, 17,3% және 19,2%).

Сауда және құрылыс саласындағы кәсіпорындардың көпшілігінің рентабельділігі сала бойынша орташа арифметикалық мәннен төмен.

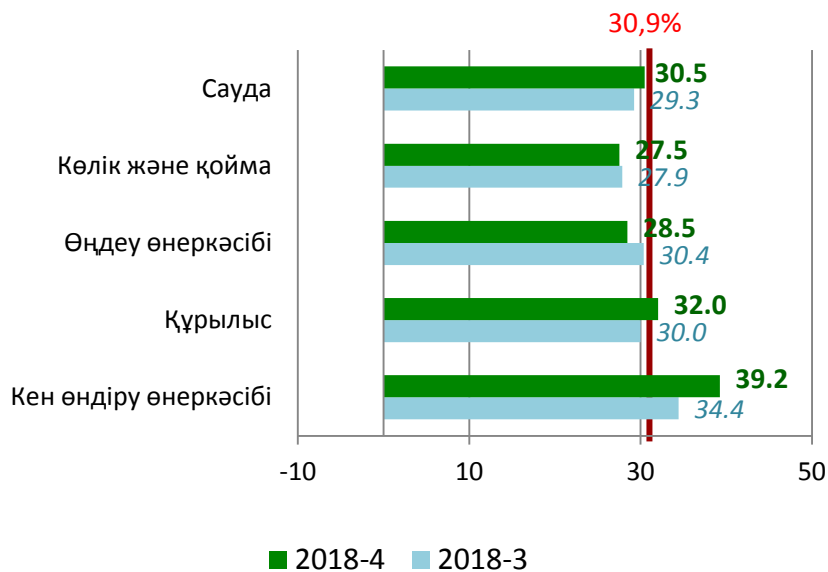
* Орташа деңгейдің экстремалдық мәндердің әсеріне байланысты болуына қатысты медианалық мәндер келтірілген

** Орташа арифметикалық мән

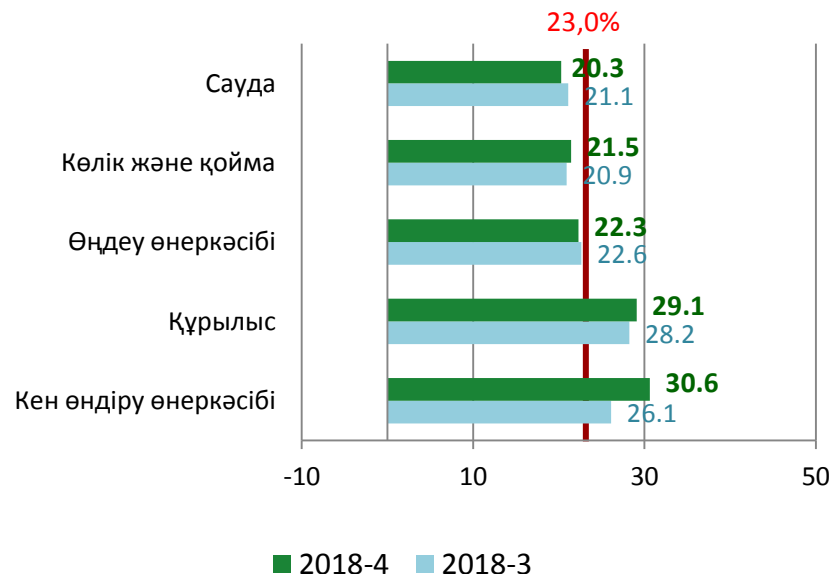
Кәсіпорындар қызметінің нақты көрсеткіштерін бағалау: Салалардағы борыштық ауыртпалық

Банк секторынан тыс, яғни жеткізушілермен, мердігерлермен, тапсырыс берушілермен, сатып алушылармен және т.с. өзара есеп айырысуға байланысты мерзімі өткен берешекке қатысты ахуал құрылыста және кен өндіру өнеркәсібінде нашарлап, өңдеу өнеркәсібінде жақсарды. Экономика бойынша мерзімі өткен (90 күннен астам) **дебиторлық берешегі** бар кәсіпорындар үлесі 30,9%, ал мерзімі өткен **кредиторлық берешегі** бар кәсіпорындар үлесі 23%-ды құрайды. Дебиторлық берешегі бар кәсіпорындардың көпшілігі тау-кен өнеркәсібінде, мұндағы кәсіпорындарының 39,2%-ында мерзімі өткен берешек бар (2018 жылдың 3-тоқсанында олардың үлесі 34,4% болған), көлік және қойма саласында көрсеткіш айтарлықтай төмен (27,5%). Мерзімі өткен кредиторлық берешегі бар кәсіпорындар үлесі құрылыс және тау-кен өндіру өнеркәсібінде басқа салаларға қарағанда жоғарырақ (29,1% және 30,6%, сәйкесінше). Мерзімі өткен дебиторлық берешегі бар кәсіпорындардың үлесі қаралып отырған салалардың бәрінде мерзімі өткен кредиторлық берешегі бар кәсіпорындарға қарағанда жоғары.

20-график. Мерзімі өткен дебиторлық берешек (%)

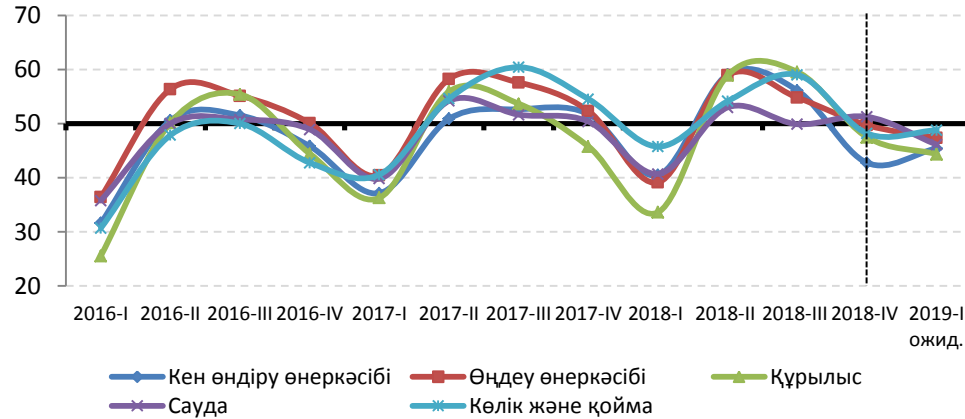

21-график. Мерзімі өткен кредиторлық берешек (%)

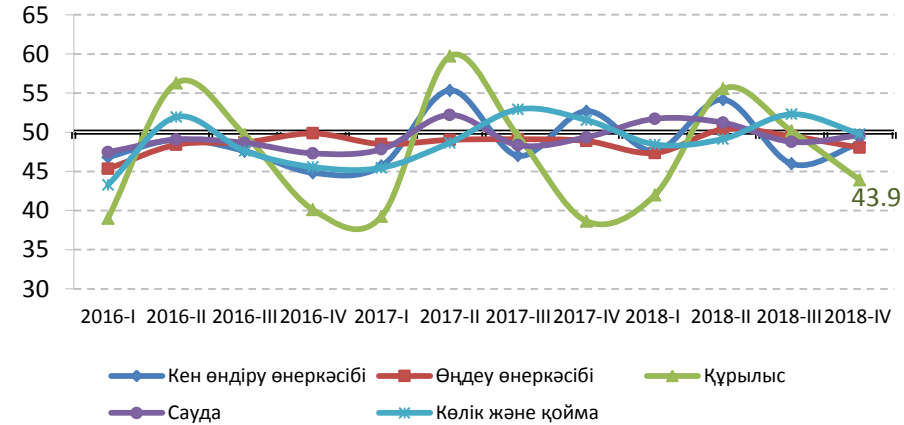

Кәсіпорындар қызметінің нақты көрсеткіштерін бағалау: Еңбекақы мен жұмыспен қамту

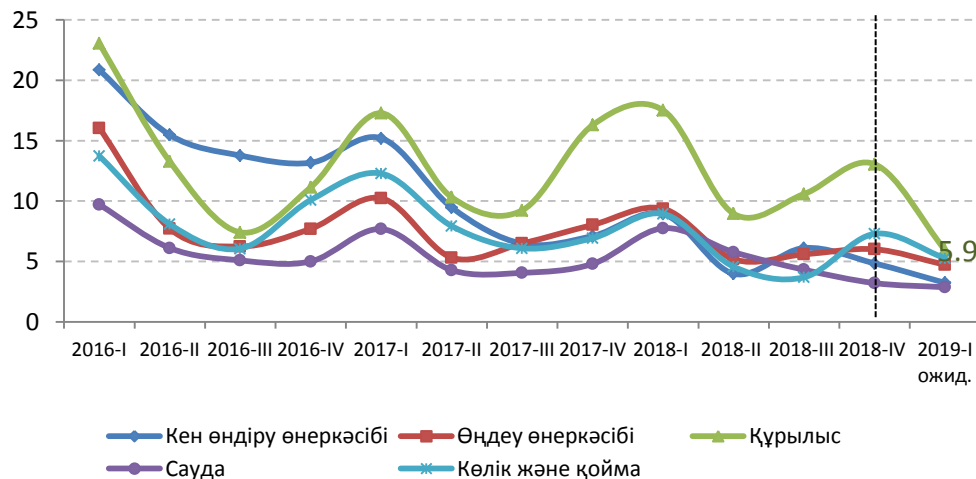
22-график. Өндіріс көлемінің өзгерісі, ДИ %

24-график. Жұмыспен қамту санының серпіні, ДИ *

23-график. Орташа жалақыны төмендеткен кәсіпорындардың үлесі, %

Өндіріс көлемінің 2018 жылдың 4-тоқсанындағы төмендеуі орташа жалақының өзгерісіне септігін тигізді: қарастырылып отырған салаларда өндіріс көлемі төмендеген салалардың бәрінде орташа жалақыны төмендеткен кәсіпорындар үлесі артты. Орташа жалақысы төмендеген кәсіпорындардың үлесі ең көп - құрылыс саласы (кәсіпорындардың 13,1%-ы). Сауда саласында өндіріс көлемі жоғарылады және орташа жалақы деңгейі төмендеген кәсіпорындар үлесі азайды (3,2%).

Қызметкерлер саны айтарлықтай өзгерген жоқ, тек құрылыс саласында біраз қысқару байқалды, ДИ 43,9-ға дейін төмендеді. Құрылыс саласында қызметкерлер санының өзгерісі айқын маусымдық сипатқа ие.

2019 жылдың 1-тоқсанында кәсіпорындар өндіріс көлемінің қалпына келуін және орташа жалақының өсуін күтуде.

* – ДИ, диффузиялық индекс, 50 деңгейінен қаншалықты жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің оң (теріс) әсер етуі соншалықты, 50 деңгейі әсер етудің болмағанын білдіреді

- **Бәсекелестіктің ең жоғары дәрежесі** сауда саласында.
- **Айырбастау бағамының** серпіні жалпы алғанда кәсіпорындардың қызметіне теріс әсер етеді. 2018 жылдың 4-тоқсанында барлық салалар үшін теңге бағамының **АҚШ долларына** қатысты өзгерісінің әсері өзгеріссіз қалды, алайда кен өндіру өнеркәсібінің кәсіпорындары теңге бағамының **ресей рубліне** қатысты өзгерісінің кері әсерінің ұлғайғанын айтады. Дегенмен, ең аз теріс әсер тау-кен өндіру өнеркәсібіне, ең көп теріс әсер көлік және қоймалау саласына тиіп отыр.
- Неғұрлым қолайлы **несиелеу шарттары** тау-кен өндіру өнеркәсібінде, қолайсыз талаптар өңдеу өнеркәсібінде байқалып отыр. Осы салада кәсіпорындардың 14,7%-на жуығы үшін шарттар «тиімсіз» болып табылады.
- **Өндірістік қуаттардың** неғұрлым жоғары **жүктемесі** тау-кен өндіру өнеркәсібінде.
- Тау-кен өндіру өнеркәсібінде **сату рентабельділігі** басқа салаларға қарағанда жоғары.
- Тау-кен өндіру өнеркәсібі және құрылыс саласында мерзімі өткен **кредиторлық және дебиторлық берешегі** бар кәсіпорындардың үлесі көбейді, ал өңдеу өнеркәсібінде олардың үлесі азын-аулақ төмендеді.
- Кәсіпорындардың көпшілігі 2019 жылдың 1-тоқсанында **өндіретін өнімге сұраныстың** жоғарылауын және **шикізаттар мен материалдарға бағаның** өсу қарқынының бәсеңдеуін күтуде, алайда **өндірілетін өнімнің көлемін** қөбейтуді жоспарламайды, ал жіберілетін **өнімнің бағасының** өсу қарқынын өткен тоқсандағы деңгейде қалтыруды жоспарлайды.